

ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Кириченко Артем

Київський національний університет технологій та дизайну

Резюме. На сьогодні ведуться розробки з покращення формування професійних компетентностей фахівців фізичної культури і спорту. Зокрема, у питаннях оптимізації підготовки майбутніх фахівців за освітньо-професійними програми та навчальними курсами як формально, так і не формально. Для фітнес-тренерів важливо, щоб вони засновували свій професійний розвиток на критичному аналізі своїх компетентностей, які матимуть найбільший вплив на ефективну практику та професійно-комунікативні якості в тому числі.

Summary. Currently, developments are underway to improve the formation of professional competencies of physical culture and sports specialists. In particular, in matters of optimizing the training of future specialists in educational and professional programs and training courses, both formally and informally. It is important for fitness trainers that they base their professional development on a critical analysis of their competencies, which will have the greatest impact on effective practice, including professional and communicative qualities.

Актуальність проблеми. Розроблена Урядом України «Стратегія розвитку фізичної активності та спорту України» до 2032 року» вказує, що серед основних напрямків його роботи є розвиток регулярної рухової активності українців, а критерієм ефективності реалізації політики Міністерства молоді та спорту України є зростання до 40 % кількості людей, які регулярно займаються руховою активністю [2].

Аналіз даних соціологічних досліджень засвідчив, що регулярно займаються фізичними вправами лише близько 17,5 % українців. У той же час, 57 % опитаних ведуть пасивний спосіб життя, а 25,5 % респондентів займаються руховою активністю рідко. З цього слідує, що є запит на фахівців фізичної культури і спорту, які забезпечуватимуть діяльність щодо залучення широких верств населення до занять фізичними вправами, активним дозвіллям і рекреацією для відмови від монотонності [4].

Для підготовки конкурентоспроможних фахівців фізичної культури і спорту доцільно формувати в них ряд спеціальних професійних якостей, зокрема, комунікативні, що сприятиме ефективній роботі з клієнтами в сфері фітнесу та рекреації [4]. Комунікація в діяльності фітнес-тренера розглядається як засіб процесу передачі інформації від тренера до клієнтів з метою встановлення емоційного контакту та навчання.

Фітнес-тренер повинен мати відповідні комунікативні компетентності:

- вміння спілкуватися з людьми різного віку, статі, соціального статусу;
- володіти методами та прийомами переконання та мотивації;
- уміти діагностувати психологічні особливості клієнтів;
- володіти навичками давати й отримувати зворотній зв'язок у процесі

надання оздоровчих послуг.

Мета роботи – аналіз та виявлення вимог до професійно-комунікативних якостей фітнес-тренера.

Завдання дослідження: здійснити пошук первинної інформації та провести аналіз і узагальнення літературних джерел

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення професійно-комунікативних якостей майбутнього фахівця фізичної культури і спорту, необхідних у діяльності фітнес-тренера.

Результати дослідження. Потреба в спілкуванні відноситься до числа основних життєвих потреб людини і служить необхідною умовою її психологічного розвитку. Соціальна обумовленість стилю життя індивіда розкривається через аналіз спілкування більш безпосередньо та повно, ніж через аналіз його діяльності [3]. Аналіз основних напрямків дослідження спілкування в фізичній культурі та спорті показує, що вони в основному присвячені вивченню спілкування в спортивних командах, де спілкування виконує функцію організації спільної діяльності та має значення для ефективності тренувального й змагального процесів [5]. Проблемі спілкування в інших напрямках фізичної культури, зокрема, в фітнес-групах, приділяється недостатньо уваги.

Фітнес-тренер – це фахівець, який у груповому та/або індивідуальному форматі надає послуги з навчання, викладання та/або розробки програм застосування фізичних вправ, інвентарю й обладнання для різних груп населення з урахуванням їх потреб, пов'язаних із прагненням до оптимальної якості життя, що включає соціальний, психічний, духовний і фізичний компоненти [4].

До сучасного фітнес-тренера висувається ряд вимог, серед яких варто перш за все відзначити формування особистості, здатної до самоосвіти, творчого підходу до оволодіння професійними навичками, критичного мислення, розвитку моральних, етичних якостей, здатність отримувати та коректно користуватися інформацією і це потребує розвитку певних якостей фахівця у сфері фізичної культури і спорту.

Для досягнення високого рівня професійно-педагогічної комунікативної культури майбутньому фахівцю фізичної культури і спорту необхідно знати індивідуально-психологічні особливості своїх клієнтів, адекватно реагувати на їх поведінку та психологічний стан, добирати для кожної людини у відповідній ситуації такий спосіб спілкування, який не вступає в протиріччя із загальнолюдськими цінностями, мораллю суспільства, гуманністю, і в той же час мав би відповідати індивідуальним особливостям конкретної особистості.

Про значення професійного мовлення у діяльності фахівців фізичної культури і спорту говорять дослідники, а саме, про зв'язок мови з мовно-руховою координацією, під якою розуміють вміння одночасно показувати та пояснювати вправу, технічний елемент, не порушуючи ні якість його виконання, ні плавність і виразність мовлення [1; 5].

Спілкування фітнес-тренера – це процес встановлення та розвитку контактів між клієнтами та тренером, що породжується потребами спільної діяльності, виробленням єдиної стратегії взаємодії і супроводжується обміном

інформації, сприйняттям і розумінням. Важливу роль у цьому процесі відіграє етика спілкування, висока комунікативна культура, яка сприяє встановленню довірливих, доброзичливих відносин із клієнтами клубу. Під професійними комунікативними якостями фітнес-тренера розуміється сукупність індивідуальних особливостей особистості фахівця, які впливають на ефективність професійної діяльності, відповідають за встановлення продуктивної взаємодії суб'єктів оздоровчого процесу та визначаються стійкістю (а не ситуативністю актуалізації), суттєвістю, кінцевістю (тобто їх не можна розкласти на інші властивості) та спостережливістю (рівень їх розвитку може бути продіагностований, досліджений) [1; 3; 5].

У підсистему комунікативних якостей фітнес-тренера більшість науковців включають: контактність, вміння вислухати; емпатію та професійну рефлексію; гнучкість і делікатність, спрямованість на відкрите й активне спілкування, здатність швидко встановлювати контакт, візуальність і красномовність; тактовність, реактивність, сугестивність; соціальну сміливість, комунікабельність, толерантність [3; 5].

Фактори, що визначають динаміку й успішність особистості в спілкуванні, представляють собою особистісні властивості, здібності, вміння тощо, становлять комунікативну структуру особистості, її комунікативний потенціал. Система комунікативних властивостей формується в процесі спілкування, а також під впливом ряду факторів і закріплюється у структурі особистості [1].

Висновки. Комунікативні властивості особистості складають ядро комунікативної структури особистості. Умовою успішності спілкування людини з іншими людьми є високий рівень розвитку її емоційної сфери й емпатії. Важливим завданням у процесі підготовки майбутнього фітнес-тренера до професійної діяльності є пошук ефективних засобів формування професійних комунікативних якостей, що забезпечують успішне виконання тренером професійних завдань. Перспективи подальшої роботи вбачаємо в розробці та впровадженні технологій набуття професійно-комунікативних компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. Київ, 2004. 216 с.
2. Закон України про вищу освіту від 1.07.2014 № 1556-VII (Редакція станом на 16.01.2016). Верховна Рада України, 2014.
3. Касярум К. Реалізація персоніфікованого підходу до формування комунікативної компетенції майбутнього викладача. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2012. С. 109-116.
4. Стратегія розвитку спорту і фізичної активності України до 2032 року Міністерства культури, молоді та спорту України.
5. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. Центр учбової літератури. Київ, 2008. 224 с.

**МОТИВИ Й ІНТЕРЕСИ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ
ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ**
Лавренюк Максим, Мартошенко Євгеній, Літовський Вячеслав
*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Резюме. Проведено анкетування учнів 9 класів для вивчення їх ставлення до уроків фізичної культури, а також дослідження їх інтересів і мотивів до занять різними видами рухової активності.

Summary. A survey of 9th grade students was conducted to research their attitude to physical education lessons, as well as to study their interests and motives for engaging in various types of physical activity.

Актуальність проблеми. Для більшості дітей, підлітків і молоді ХХІ ст. характеризується малорухливим способом життя. Це обумовлюється багатьма факторами, серед яких, перш за все, варто згадати про глобальну комп'ютеризацію, запровадження елементів дистанційного навчання, розвиток науки й техніки [2, 6]. Все це, звичайно, покликане полегшити життя людей, забезпечити доступ до потрібної інформації, розширити можливості навчання тощо. Разом з тим, за свідченням багатьох фахівців, такий прогрес супроводжується зниженням рівня здоров'я населення вже починаючи з дитячого віку, зокрема, спостерігаються порушення постави, погіршення зору внаслідок довготривалого перебування перед комп'ютерними екранами та гіпокінезії [4].

Серед сучасних тенденцій рухової активності школярів відзначаємо також зменшення кількості дітей, які відвідують дитячо-юнацькі спортивні школи, секції з видів спорту, а також збільшення учнів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи. Загалом, уроки фізичної культури для більшості дітей залишається єдиною формою рухової активності, однак відвідують їх школярі з низьким рівнем фізичної підготовленості [3].

Досягнення реальних результатів щодо підвищення рівня фізичної підготовленості школярів в умовах, що склалися, вбачається шляхом впровадження на уроках фізичної культури сучасних педагогічних технологій, інноваційних підходів і новітніх засобів фізичного виховання, які сприятимуть підвищенню мотивації та зацікавленню дітей і підлітків як безпосередньо уроками, так і в подальшому самостійними заняттями [5]. З огляду на це, важливо вивчати інтереси та мотиви учнів до занять фізичною культурою і спортом [1].

Мета дослідження – вивчити ставлення учнів 9 класів до уроків фізичної культури, а також їх мотиви й інтереси до занять різними видами рухової активності.

Методи й організація дослідження. Використовувалися наступні методи дослідження: аналіз літературних джерел, анкетування, методи математичної статистики. У дослідженні взяли участь 52 учнів 9 класів, зокрема, 27 хлопців і